

Slutmonitoring for Gammellung, Faxe Kommune

Projektområde 6
Rigkilde-LIFE
LIFE 14/NAT/DK/000606
D1 aktion
2022.

Slutmonitoring for Gammellung. Faxe Kommune

Projektområde 6. Rigkilde-LIFE. LIFE 14/NAT/DK/000606, D1 aktion, 2022

Udarbejdet for Faxe Kommune af AGLAJA 2022.

Feltarbejde: Orla Bjørneskov

Afrapportering: Eigil Plöger

AGLAJA

v. Eigil Plöger

Damvej 16,

4652 Hårlev

www.aglaja.dk

Faxe Kommune

Natur & Miljø - Natur & Miljø

Frederiksgade 9

4690 Haslev

Ansvarsfraskrivelse

Indeværende materiale er udarbejdet som led i LIFE projektet LIFE14 NAT/DK/000606 som støttes økonomisk af EU Kommissionen. I henhold til artikel II.7.2 i General Conditions kan de holdninger og den viden, der kommer til udtryk i materialet, under ingen omstændigheder blive betragtet som EU Kommissionens officielle holdning og EU Kommissionen er ikke ansvarlig for den videre brug af oplysningerne i materialet.

Indhold

Sammenfatning	4
Galloway på græs i Gammellung, april 2022 (Foto: Faxe Kommune).Metode	4
De udlagte stationer	5
Prøvefelternes placering	6
LIFE-aktioner i projektområdet	6
Feltarbejde 2022.....	7
Resultater	7
Station 6-1. Vestligste station.....	7
Station 6-2. Centrale station.....	8
Station 6-3. Østlige station	8
Artstæthed	9
Typebestemmelse af prøvefelterne	10
Dækning af vedplanter	11
Kortbilag 1	13

Sammenfatning

Der er gennemført overvågning af tre stationer i Gammellung i forbindelse med gennemførelse af et LIFE-Projekt (LIFE-rigkilde).

Der er gennemført rydning af vedplanter på alle tre stationer og efterfølgende afgræsses alle stationer af kreaturer.

Projektperioden er meget kort (under et år) og de floristiske ændringer er endnu begrænsede. Station 2 adskiller sig herfra ved at være væsentlig påvirket af rydning, således at dækningen af vedplanter i prøvelfelterne er reduceret til en tredjedel. Tilsvarende er det gennemsnitlige artsantal forøget med næsten 50 %. For de øvrige to stationer kan der ikke konstateres nogen ændringer i artstæthed eller floristisk indhold.

Indenfor de 3 stationer er der fortsat en stor overvægt af prøvelfelter, der ikke kan karakteriseres som habitatnatur. Mere end 20 prøvelfelter ud af monitorings 30 prøvelfelter kategoriseres som 7200-kalkrig mose. Otte felter er typebestemt til 7230-rigkær og et til 7210-avneknippemose. Af de mange 7200-felter rummer nogle felter et potentiale for udvikling af 7230-rigkær, men en væsentlig andel er uden potentiale.

Galloway på græs i Gammellung, april 2022 (Foto: Faxe Kommune).

Metode

Der er i 2022 foretaget slutmonitoring på tre tidligere udlagte stationer som en del af LIFE-projektet i den vestlige del af moseområdet ved Gammellung i Faxe Kommune.

Overvågningen er en fortsættelse af den overvågning, der blev gennemført i sommeren 2020, efter at det var blevet fastlagt, hvilke arealer, der kom til at indgå i LIFE-projektet og dermed relevante at overvåge. Stationerne er delvist overvåget allerede i 2017.

De udlagte stationer

Stationerne blev udlagt i 2017 med udgangspunkt i luftfotos. Den nærmere afgrænsning skete på grundlag af kendskab til lokaliteterne samt forudgående DEVANO-kortlægning. De tre stationer er enten områder med forekomst af habitatnaturtyper (6410-tidvis våd eng, 7210-avneknippemose eller 7230-rigkær) - eller hvor det vurderedes, at der er potentiale for udvikling af disse typer ved naturpleje i form af afgræsning og evt. forudgående rydning af vedplanter.

Stationsudpegningen tog samtidigt hensyn til muligheden for aktioner i LIFE-projektet og fremgår af Kort 1. Afgrænsningen er bibeholdt.

Kort 1: De tre udlagte stationer i Gammellung.

Stationerne er benævnt som:

- station 6-1, vestligste station. Areal 4,5 ha
- station 6-2: midterste station. Areal 11 ha.
- station 6-3: østligste station. Areal 3,2 ha.

Prøvefelternes placering

Stationerne blev givet en buffer på minus 5 meter, således at ingen prøvefelter ligger på stationsgrænsen eller indenfor de yderste 5 meter af stationen. Indenfor stationsbufferen blev der med grid-generator i MapInfo stratificeret tilfældigt udlagt 20 prøvefelter i UTM-zone 32 gridnet, således at prøvefelterne ligger med koordinater med meter-tal i hele 10'ere.

LIFE-aktioner i projektområdet

Der er i 2021 gennemført rydning indenfor overvågningsstationerne, og der er etableret én stor sammenhængende græsningsfold, se Kort 2.

Kort 2: LIFE-projektets aktioner med rydning (orange skravering) og afgræsningsfold (grøn afgrænsning).

Feltarbejde 2022

På hver af de tre stationer blev de ti felter med laveste løbenumre overvåget i starten af juli. På grund af oversvømmelse af en del af mosen er 7 prøvefelter først overvåget i d. 22. august, hvor vandstanden var faldet så tilstrækkeligt meget, at det var muligt at færdes i og omkring de pågældende prøvefelter.

Overvågningen blev udført, som beskrevet i den gældende tekniske anvisning for "Overvågning af terrestriske naturtyper", TA N01. Der blev ikke udtaget jord-, vand- eller løvprøver. Supplerende til overvågningen udfyldes forsiden af et DEVANO-skema (kortlægningsskema, TA N03), der beskriver de strukturelle forhold på hele stationen.

Resultater

Station 6-1. Vestligste station

Arealet, der er 4,5 ha, er præget af en generelt meget høj vandstand, mod vest nok med tendens til en mere moderat fugtig bund i sommerperioden, i hvert fald stedvis. Store dele er efter rydningen fortsat tilgroede med pilekrat. Åbne partier, bl.a. med Tagrør, findes især i den nordlige trediedel samt centralt mod vest.

Større bevoksninger af Avneknippe forekommer indenfor de sidstnævnte dele – især mod nordvest.

De botanisk mest værdifulde og artsrige dele findes formodentlig nær arealets vestside, dvs. umiddelbart vest og nord for den største bevoksning af Avneknippe. Det svarer til det areal, hvor der har været afskrabet tørv, og hvor jordbunden er meget kalkrig.

En meget væsentlig forekomst af den ret sjældne Græsbladet Vandaks bemærkes i de centrale vestlige dele især (overvejende i lave ansamlinger af vand).

Arealet er ekstensivt kvæggræsset og tilsyneladende præget af en vis tilgroning.

Oversvømmelse og længere tid med vanddækning er normalt i denne del af mosen og kan tillige forekomme om sommeren. For de forekommende habitatnaturtyper udgør vanddækningen ikke et problem, så længe der er tale om regnvand og grundvand - og ikke oversvømmende åvand fra nærliggende Suså eller afvandingsgrøft i nord.

Prøvefelternes placering ses i kortbilaget.

Station 6-2. Centrale station

Stationen, der udgør ca. 11 ha, er blevet væsentlig mere lysåben efter 3 større rydninger foretaget i LIFE-projektet, se Kort 2.

Den vestligste del samt et stort centralt afsnit er fog fortsat tæt overvokset med pilekrat.

Indenfor et stort afsnit, svarende til de sydligste ca. 40 %, er arealet kun moderat fugtigt i sommerperioden. De øvrige dele er generelt stærkt våde, og jordbunden fremstår mange steder mudret eller dyndet. Denne høje fugtighed er ganske overraskende; den tørre sommer taget i betragtning.

Den botanisk muligvis mest værdifulde og artsrige del findes centralt mod syd; her er området til en vis grad præget af halvgræsser. Den sydøstligste del er derimod stærkt græsdomineret – især Kryb-Hvene præger arealet her.

Den sydlige del fremtræder moderat til forholdsvis tæt kvæggræsset, og det er markant at kreaturerne opholder sig meget på denne del af station. Mod nord er græsningen ekstensiv.

Station 6-3. Østlige station

Arealet udgøres i øvrigt af et langt og smalt, lysåbent bælte på 3,2 ha – uden vedplanter af væsentlig størrelse. Placeringen af de overvågede felter, 1-10, fremgår af kortbilaget.

Et værdifuldt, moderat artsrigt rigkær findes mod syd. Især indenfor (skønsmæssigt) de sydligste ca. 50 meter af området fremtræder det dog tydeligt negativt kulturpåvirket; bl.a. Ager-Tidsel forekommer i væsentlig mængde her.

Store dele af stationen mod nord rummer våd starsump eller er præget af andre højt voksende stauder.

Den botanisk mest værdifulde af stationen set under et findes ved østkanten af stationen langt mod syd; her ses bl.a. Vild Hør, Alm. Knopurt og andre kalkindikerende arter.

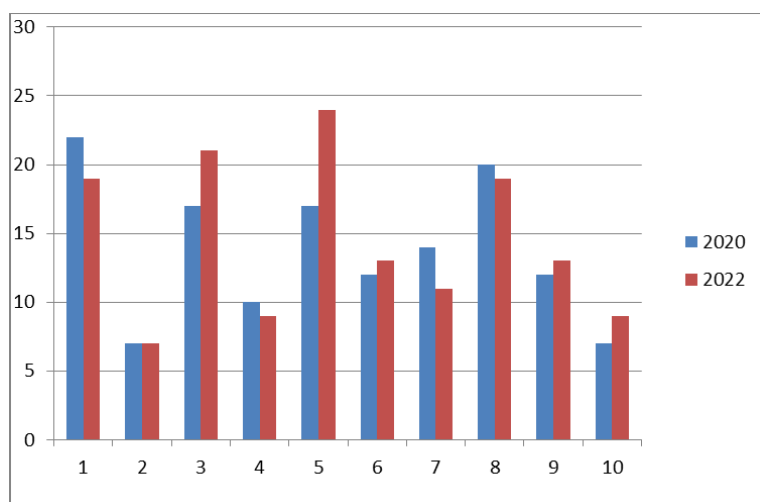
Et afsnit, skønsmæssigt svarende ca. til den sydlige fjerdedel, fremtræder let fugtigt til moderat vådt i sommerperioden. De øvrige dele har højere vandstand i jordbunden.

Området er i sin helhed kvæggræsset; græsningstrykket fremstår moderat mod syd, men derimod meget lavt mod nord.

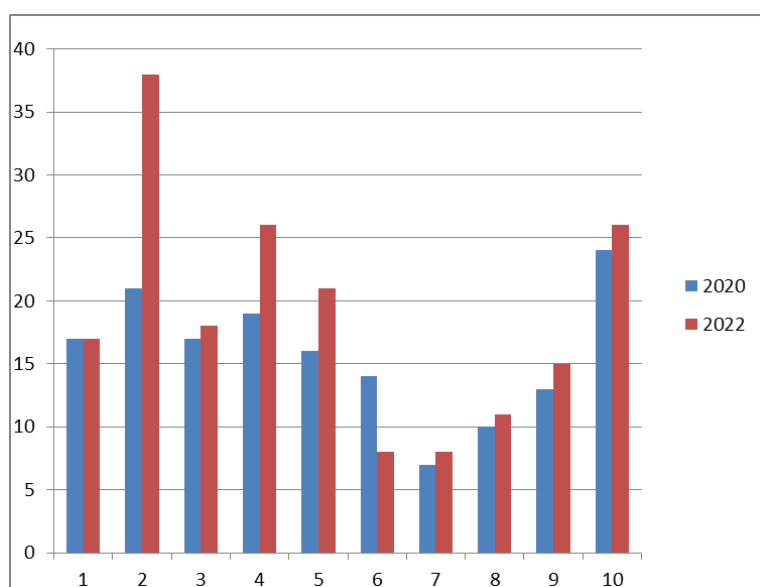
Artstæthed

LIFE-projektets aktioner er gennemført for blot 1-2 år siden eller kortere. Derfor kan der ikke forventes store floristisk ændringer på de enkelte prøvefelter eller indenfor stationerne.

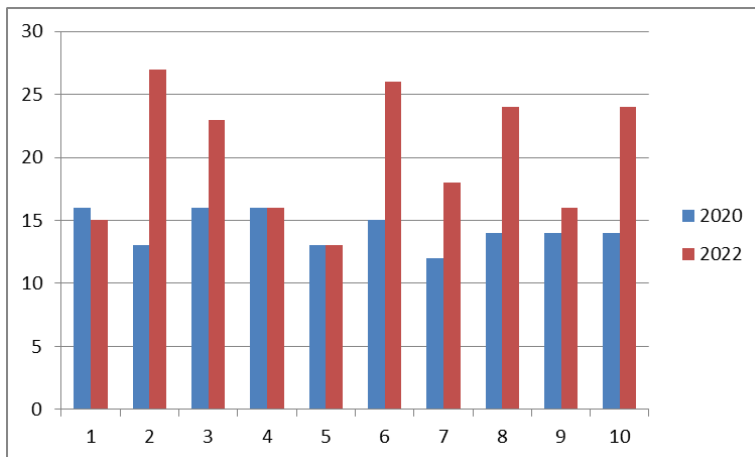
Figur 1-3 viser artsantallet i hvert prøvefelt for stationerne 1-3 i overvågningsårene 2020 og 2022. Især for station 3 ses der en ændring mod en større diversitet i prøvefelterne, idet det artsantal stiger markant i mange prøvefelter og gennemsnitligt fra 14 til godt 20 arter (Se Figur 4). For de øvrige stationer ses ikke en tilsvarende markant ændring i artsantallet.

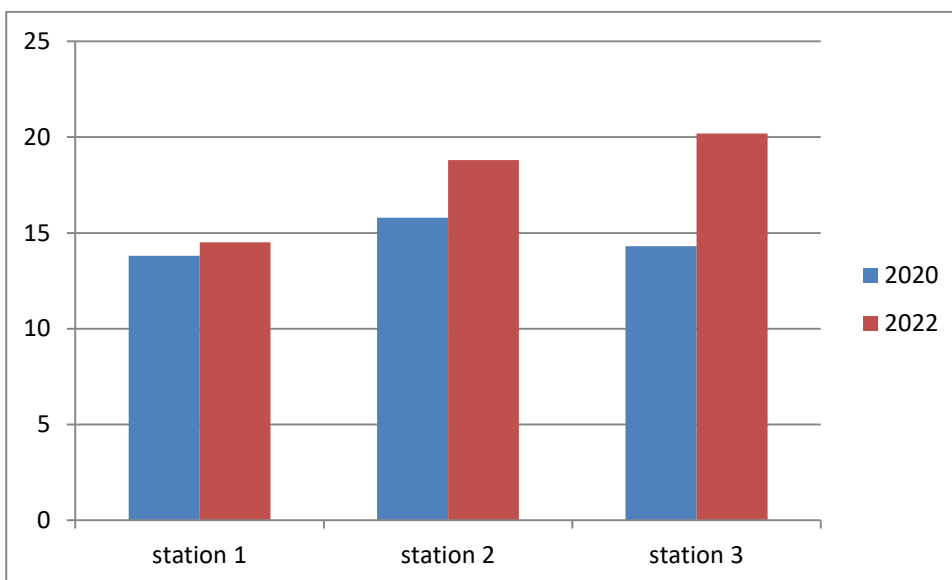
Figur 1: artsantallet pr. prøvefelt for station 1.

Figur 2: artsantallet pr. prøvefelt for station 2.

Figur 3: artsantallet pr. prøvefelt for station 3.

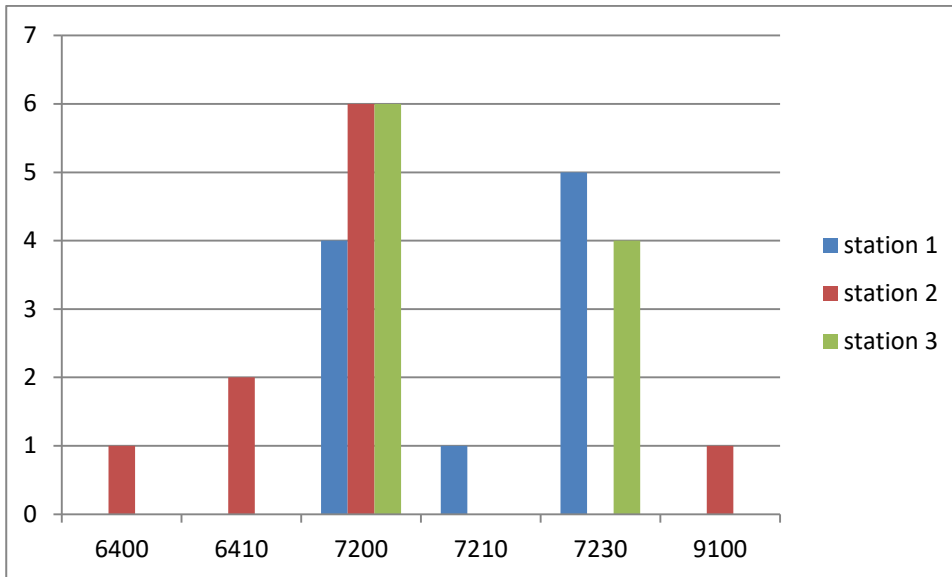

Figur 4: det gennemsnitlige artsantal for de tre stationer i 2020 og 2022.

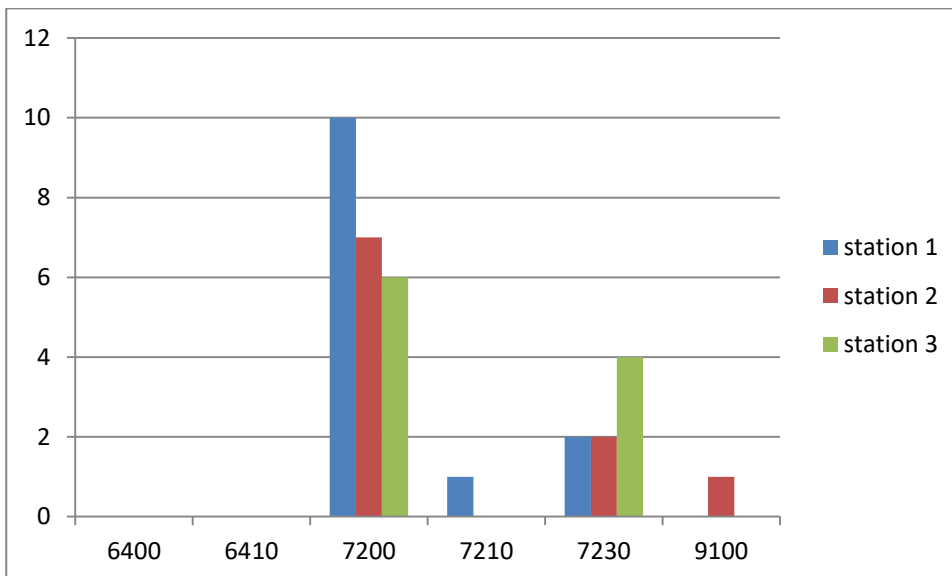
Typebestemmelse af prøvefelterne

Som tilfældet er for artsantallet forventes der ikke de store ændringer i forekomsten af habitatnatur pga. den korte tidshorisont. I Figur 5 og 6 vises grafisk typebestemmelsen af de 30 prøvefelter i overvågningsårene 2020 (Figur 5) og 2022 (Figur 6).

Figureerne viser angiveligt mere "støj" end reel udvikling. Mere end 2/3 af samtlige prøvefelter er typebestemt til 7200 – kalkrig mose. Dette indikerer – alt andet lige – et vist potentiale for 7230 - rigkær; i det mindste i nogen af prøvefelterne. Men kan også dække over prøvefelter, der eksempelvis er eutrofe tagrørsbevoksninger med meget lavt eller helt uden potentiale for udvikling af 7230-rigkær.

Figur 5: fordelingen af habitantur i prøvefelterne på de 3 stationer i 2020.

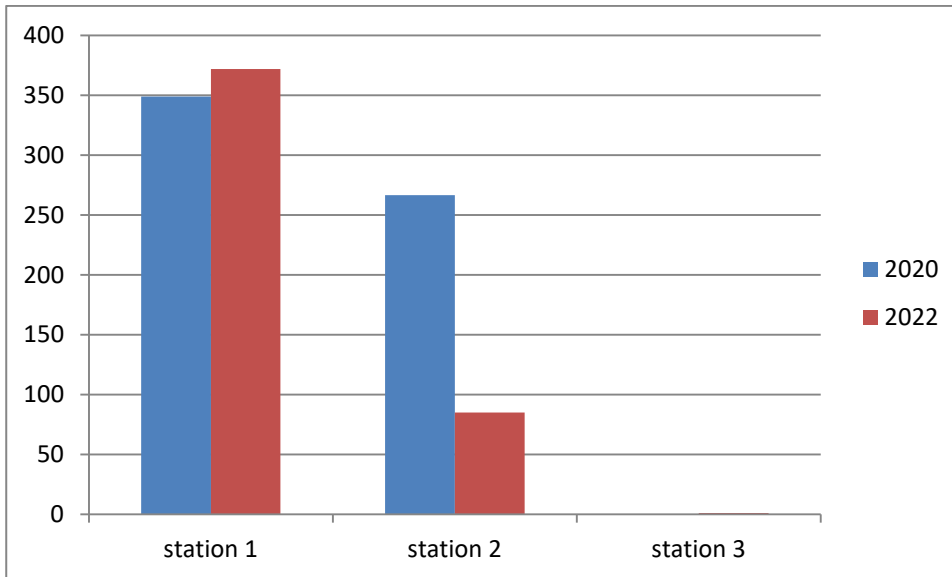
Figur 6: fordelingen af habitantur i prøvefelterne på de 3 stationer i 2022.

Dækning af vedplanter

Der er ved overvågningen udover floristisk data også indsamlet vegetationsstrukturelle parametre, som fx dækningen af vedplanter i hvert prøvefelt. Den gennemsnitlige dækning af vedplanter pr. prøvefelt på de tre stationer er vist på Figur 7.

Der er markant forskel på, i hvor høj grad rydningen har påvirket dækningen af vedplanter i de 10 prøvefelter i hver station. På station 1 er prøvefelterne tydeligvis tilfældigt placeret, så de ikke er blevet berørt af rydningerne. Det modsatte er tilfældet på station 2, hvor den samlede dækning af vedplanter i stationens 10 prøvefelter er reduceret til en tredjedel. På samme station registreres tilsvarende den største stigning i artstætheden over den korte projektperiode.

Station 3 adskiller sig i begge monitoringsår ved at være stort set uden vedplanter.

Figur 7: den samlede dækning i m² af vedplanter for de 3 stationer i 2020 og 2022.

Galloway i Gammellung, april 2022. I baggrunden ses noget af de ryddede areal på station 2 (Foto: Faxe kommune).

Kortbilag 1

